

Nr 63.

Av herr **Lindmark m. fl.**, om viss ändring i bestämmelserna för premielåneverksamheten bland egnahemsbildare.

Under punkten 125 i nionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t upptagit ett reservationsanslag av 700.000 kronor, tillgodoseende ett medelsbehov av 800.000 kronor, för utlämnande av premielån till egnahemslåntagare för nyodlings- och nybyggnadsarbeten.

Dylikt premielån kan — enligt bestämmelser i Kungl. kungörelsen den 8 juni 1928 (nr 218) med reglementariska föreskrifter rörande den statsunderstödda egnahemslåne- och premielåneverksamheten — såsom bidrag utan återbetalningsskyldighet tilldelas egnahemsbildare på jordbruk, vilken finnes vara i behov av särskild hjälp för utförande av nyodlings-, byggnads- eller annat grundförbättringsarbete.

Premielån beviljas av låneförmedlaren i samband med egnahemslånet. Därest egnahemsstyrelsen av synnerliga skäl så medgiver, kan dock låneförmedlaren sedermera bevilja egnahemslåntagaren premielån.

Egnahemslåntagare, som är i behov av sådant understöd, kan erhålla premielån för utförande av mera väsentligt nyodlings-, byggnads- eller annat grundförbättringsarbete, under förutsättning vidare att härigenom åsyftas antingen att bilda nytt jordbruk eller att i avsevärd mån utvidga eller eljest förbättra förefintligt jordbruk. Såsom mera väsentligt arbete anses nyodling av minst 1 hektar jord eller byggnadsarbete, som omfattar nyuppförande eller större ombyggnad av det för lägenheten erforderliga ekonomihuset eller bostadshuset. Premielån må dock beviljas även för utförande enbart av gödselvårdsanläggning. Företråde till premielån har sökande, som genom nyodling eller nybyggnad bildar ett helt och hållet nytt jordbruk, varjämte dylikt lån företrädesvis utgår för nyodling eljest eller för ekonomihus och gödselvårdsanläggning.

Premielånebelopp må bestämmas till högst 50 % av den beräknade arbetskostnaden för därmed avsedd förbättring, dock i intet fall till mera än 1.500 kronor. Lånet är räntefritt och anses guldett, då låneförmedlaren finner det föreskrivna arbetet vara inom bestämd tid vederbörligen utfört.

För premielån, vilket utbetalas efter hand som arbetet utföres, erford-

ras ej säkerhet. Då låneförmedlaren med egnahemsstyrelsens tillstånd utbetalar premielånemedel i förskott, skall dock ställas sådan säkerhet, som låneförmedlaren prövar vara tillfyllest.

Premielåneverksamhetens synnerliga betydelse för egnahemsbildningens främjande har bekräftats av erfarenheten. I strävandet att trygga sin utkomst genom jordbruksbildning äro nybyggarna i stort behov av ekonomisk hjälp, särskilt under den första tiden med huvudparten av odlings- och byggnadsarbeten. För dem innebära premielånen ett sådant verksamt stöd, att egnahemsföretagen eljest ofta icke kunna igångsättas. I betraktande jämväl av den nyöppnade arbetarsmåbrukslånerörelsen, vars villkor äro avsevärt förmånligare än egnahemslånevillkoren, är det nödvändigt tillse, att jordbruksnybildningen medelst anlitande av egnahemslån icke avstannar. Det lämpligaste sättet — vid sidan av lättnader i själva egnahemslånevillkoren — att förhindra en sådan utveckling torde erbjuda sig genom att bereda egnahemsbildarna möjlighet till ökat premielånestöd. I samma riktning som arbetarsmåbrukslånerörelsen verkar tillgången numera på statens arrendeegnahem, eftersom jordbruksnybildning med stöd av egnahemslån torde vara mindre eftersträfvansvärd än tillträddandet av arrendeegnahem.

Såväl arbetarsmåbruksverksamhetens utbredning som arrendeegnahemsverksamhetens utvidgning skapar följaktligen ändrade förutsättningar för egnahemsverksamheten i fortsättningen såtillvida att nybildningen av jordbruk med statens hjälp framdeles kan äga rum under fördelaktigare villkor än som stå till buds inom egnahemsverksamheten.

Det anförda har avseende i stort sett även på angelägenheten att förstärka ofullständiga jordbruk med anlitande av premielån jämte egnahemslån.

Såsom nyss nämndes ha vi med hänsyn till utvecklingen inom statens sociala jordverksamhet ansett, att statsmakterna böra snarast vidtaga åtgärder för utökning av premielånestödet åt egnahemsbildarna. Denna ökning torde ske genom höjning av premielånen dels relativt så att lån må utlämnas upp till 60 % i stället för som nu är fallet 50 % av arbetskostnaden för därmed avsedda förbättringen och dels absolut till ett högsta belopp av 2.000 kronor mot nuvarande 1.500 kronor. Samtidigt bör anslaget för ändamålet höjas. Eljest skulle blott ett minskat antal egnahemsbildare kunna komma i åtnjutande av de ökade premielånen. Denna höjning torde ske med förslagsvis 200.000 kronor, varefter ett medelsbehov av 1.000.000 kronor kan tillgodoses. Det förtjänar uppmärksammas, att egnahemslåneförmedlarna sökt premielånemedel för år 1936 med tillhoppa 1.507.500 kronor, men att det belopp, som riksdagen ställt till förfogande, stannat vid 800.000 kronor.

På grund av det anförda få vi härmed föreslå riksdagen

dels att besluta ändring i enlighet med ovan angivna förslag i gällande bestämmelser för premielåneverksamheten bland egnahemsbildare,

dels ock att anvisa för ändamålet för budgetåret 1936/1937 ett reservationsanslag av 900.000 kronor.

Stockholm den 16 januari 1936.

Carl Lindmark.

P. Sandström.

C. Fr. Carlström.
